

KIS NOVELLÁK

A sakálkölyök

Ma azt fogom álmodni, hogy a dzsungelbe kitett kisfiú vagyok. Egy nem kívánt gyerek. Sokadik éhes száj. Apám rak ki a dzsungel szélére, hogy ott a természet tegye a dolgát. A sírásomra éhes farkasok és hiénák gyülekeznek. Az egyik horpadt bordájú sakál talál rám, szoptat és felnevel. Ravasz és rühes állat. Mikor megerősödöm és tudok jární, szaladni, beavat a dögevés tudományába. A holttest addig jó, amíg a húsa friss és meleg, a vére langyos. Tigrisek és farkasok után hátramaradt tetemekből falatozunk. A lelkemre köti, hogy emberhúst ne egyek, mert attól kihullanak a fogaim és rühes leszek. Nem értem, ezt honnan tudja.

Az esőerdő végtelen. Különféle emberevő virágok és veszélyes fenevadak bújnak meg a nehéz párában. A dögök mellett a fő táplálékforrásom az a kék gyümölcs lesz, ami fürtökben nő az egyik pálmazerű fán. Olyan édes, hogy görcsöl tőle a gyomrom, és bizsereg az ínyem. Ennek a levét szürcsölgetem minden nap, végül a vizeletem, az ürülékem, a nyálam és a taknyom is kék lesz. Ez a kékség idővel teljesen bekebelez, nem is eszem más egyebet. A tó tükrében látom, ahogyan az ínhártyám és a szivárványhártyám egyetlenegy kék foltta olvad össze, végezetül kék kis erek törnek be a pupillám sötétjébe. A sakál könyörög, hogy ne egyem ezt a növényt. A tartalmas döghúst ne cseréljem le holmi könnyved élvezetre.

Elérni Szegedig

Tegnap a kecskeméti vasútállomáson beleejtettem a Maxwell márkájú, lila pendrive-omat a szemetesbe. Véletlenül összefogtam a használt zsebkendővel. A mozdulat gyors volt. Éppen a pendrive-on található, be nem fejezett tanulmányon töprengtem. Kizárólag a lezárás hiányzott, ami összerántja a néhol szétartó gondolatmenetet. Pont a szerencsétlen mozdulat pillanatában döböntem rá a jelentős összefüggésre, amely valahogy elkerülte addig a figyelmemet.

Tanácsstalanul meredtem a szürke szemetesre. Oldalára fekete betűkkel festették fel: *Ez itt már Európa! Ügyeljen a rendre és a tisztaságra!* Alatta piros síkidomokból megrajzolt emberke, aki egy téglalapot pottyant a felfordított trapézba. Az ejtést persze csak én képzeltem oda, valójában a téglalap a trapéz és az emberke karjául szolgáló egyenlő szárú háromszög között nem mozgott sehova. A szemetest reggelente üríthették, mert jó háromnegyed részéig volt tele. A félbehagyott szendvics és egy üres kólásflakon között megláttam a használt zsebkendőt, vagyis úgy gondoltam, annak kell lennie, mert másik nem volt a szemétkupac felszínén. Két ujjammal megemeltem, de alatta nem a pendrive-omat, hanem egy labirintust találtam. Falait további flakonok, ételmaradékok, zsebkendők és használt vonatjegyek alkották. Köztük vékony rések és lyukak vezettek, egészen az aljáig. Biztos lehettem benne, hogy a pendrive a fenekéig zuhant, alaposabban végiggondolva hallottam is valami koppanásszerűt.

Undorodva meredtem a szeméttartályra, de némi hezitálás után feltúrtem a kabátom ujját és beletúrtem, át a réseken, keresztül a mocskon, egészen az aljáig. Az ujjaim ragacsos, nyirkos tapintású fémbe ütköztek. Azonnal kikaptam a kezem. A mutató- és középső ujjamon barnás nedv tapadt meg. A nyálkás anyag édeskés, rothadó szagot árasztott, azonnal öklendezni kezdtem. Egy kalácsképű vasúti ellenőr résnyire húzott szemmel figyelt, majd megcsóválta a fejét. Az ujjaimat megtöröltem egy zsebkendőben, majd azt is bedobtam a kukába.

Váratlanul megérintették a hátam. Egy öregasszony volt. Szürke vászonkabátot viselt, kezében üres garabó. Ahogy a tenyereembe nyomott száz forintot, megcsillant az ujján a fényes karikagyűrű. Aztán elsietett a peron irányába, ki a váróból. Döbbenet néztem utána, majd a kezemben levő kopott százásra. *Magyar Köztársaság 1996.* Nem mertem elrakni a pénzt, de mozdulni se. A kalácsképű ellenőr továbbra is bámult. Végül elkezdtem kipakolni a kukából. Lassan, módszeresen dolgoztam, a flakonokat letámasztottam a földre, a zsebkendőket, ételmaradékokat pedig próbáltam feltornyezni a szemetes kör alakú talpára. A félig megrágott szendviccsel összevajaztam az egyik ujjam. Szitkozódva töröltem a kabátomba.

A kalácsképű egy ideig túrt, aztán döngő léptekkel megindult felém. „Jóember, nem tud olvasni?” – mutatott a szemetesre. „Csak a pendrive-om keresem, beleejtettem ebbe a kibaszott kukába.” A mondat után tudtam, hogy túlzásba estem. „Azt leszarom, de ha maga itt szétganéz, mégis ki takarít föl?” „Majd visszapakolok”, rendezgettem tovább a nejlonzacskókat, zsebkendőket, almacsutkákat. „Persze a vaját, meg az egyéb szart, gondolom, majd felnyalod”, mutatott a halmozódó ételmaradékokra. Közben egyre mélyebb rétegekig értem le. Az egyik oldalfalon látni lehetett a megtapadt, barna anyagot. Megint rám jött az öklendezés. A vasúti ellenőr is megérezhette a szagot, mert artikulálatlanul rám üvöltött, „azonnal kezdjél neki visszapakolni”. Kapkodva hánytam ki a szemetet, miközben a gyomorsavam felszökött a torkomig, ettől röhöghetnékem támadt, mi lesz, ha behányok a kukába. A kalácsképűnek elfogyott a türelme, a vállamnál fogva meglökött. Kétlépésnyit hátratántorodtam, majdnem felökve a Resti Presszó hirdetőtábláját. A kezem ökölbe szorult. „Kodály InterCity érkezik Budapest–Nyugati pályaudvarról a második vágányra. A szerelvény tovább közlekedik Kiskunfélegyháza, Kistelek, Szatymaz útirányon át Szegedre.”

Ithaka

A szülővárosom annyira létezik, akár a levelett köntös melege. Ettől persze vannak látható terei. Fel lehet menni a *Google Maps*re, és onnan nézegetni a szürke és vöröses háztetőket. A főterén megtekinthető a Kosuth-szobor, ahogy magasztosan emeli jobb karját az égnek. A boldogtalan békeidőkben a frissen érettségizett, részeg gimnazisták zsíros kenyeret adtak a kezébe. A mai boldog időkben térfigyelő kamerák őrzik a nyugalma. A városnak egyetlen ellensége maradt, a hideg. Ettől a kajszis- és őszibarackosai elfagynak, szilvái nem érnek be, szőlője savanyú marad. A térfigyelő kamerák mellé hőkamerákat nem szereltek fel, így hasztalan nézegetik Kossuth Lajos köldökét.

A cépadon vakargatom a térdem a Nagytemplom előtt. Azért cépad, mert c alakú. Eddig még nem ültem itt. Ma már nem számít, tíz évvel ezelőtt kellett volna. Régen a menők gyülekezőhelye volt sulis után. Nem ülhetett le akárki. Nem mondták, hogy húzz innen, vagy mit akarsz. Egyszerűen kinéztek. Pontosabban nem ki, hanem el, el, melletted vagy rajtad keresztül, mintha nem is léteznél. Nem vagy cépados. Akkor és ott te nem is léteztél. Ezt nem hívnám kegyetlenségnek, én is megtettem bármit, hogy kivételesnek számítsak, ahogy ők is. Hozták a hordozható mini-hírfijeiket, a DGC gördeszkáikat, szívták a sötétkéek Pall Mallt, közben bent a templomban a plébános majd' megpukkadt. Az akkori cépadosok többsége azóta megfordult a templomban, térdet hajtottak az Úristennek, ha csak annyi időre is, hogy elvegyenek egy nőt.

Vakargatom a térdem, közben nézem a szökőkutat. Igazából csak szökő, semmi kút. Földbe mélyesztett, teknőszerű horpadás. A mélyedésben apró lyukak, onnan spriccel fel pár keskeny vízszög. A nyári forróságban félmeztelen gyerekek rohagnak keresztül a sugarakon, hangosan visítanak, ha a hideg víz a bőrükhöz ér. A bátrabbak beállnak terpeszállásba az egyik szög fölé, és röhögve kiabálják: „alvázmosás!”. Az unokaöcsémet tavaly azzal hülyí-

tettem, hogy valójában hátukon fekvő trollokat földeltek el, csak a fütykösüket hagyva szabadon. Ők pisálnak ilyen ritmikusan az ég felé. „Na persze”, nyekeregte.

A Nagytemplom középharangja elkezdni verni a tizenkettőt. Fisz-hang. Minden kondulás olyan, mintha rám számolnának. Hirtelen döntésre jutok. Ha ez a város nem tud a kamaszkori anekdotáimon túl semmit mondani, akkor ideje lépni. Erre már a Városháza harangjai is kétségbeesetten játszani kezdik a Háry-toborzót. „Ugyan, kérlek”, legyintek, „Kodály-marketing”. A kisharangok verik tovább szakadatlanul. Azt hiszem, besértődtek.

A null-kilométerkő felé indulnék, de szokás szerint leragadok a Nagytemplom falának külső plasztikája előtt, a bejárattól pár méterre. „A CS· ÉS KIR· VILMOS HUSZÁREZRED... EMELTETTÉK AZ ÉLŐ BAJTÁRSÁK ÉS KECSKEMÉT THJ VÁROS”. Az alkotó neve elkopott, épp csak ki tudom betűzni. A domborművön két huszár. Az egyikük kürtöl, a másik a lábánál haldoklik. Mindig '48-asoknak hiszem őket, pedig a felirat is mutatja, hogy lovasai az első világháborúnak. A kürtöt fújó huszár kétségbeesetten néz. Visszavonulás vagy utolsó roham, kérdezhetné.

A null-kilométerkő simára csiszolt oldalán gyerekek csúszkálnak. Ez ilyen lokálpatrióta dolog, összeköt minket. Több ezer nadrágot koptattunk el közösen az ülepénél. Ezt az iránydombot egy márványlapokból kirakott (vagy mészkő)gyűri öleli körbe, rajtuk számtalan város neve és a távolság, hogy innen oda hány kilométer. Rálépek a szívemnek kedves városokra. Jól megtaposom Szegedet meg Debrecent. Ez olyan, mintha taposnám Szilasit és Tart. Valójában a talpammal dörgölözöm.

A Városháza felé sétálok. Eszembe jut, hogy itt forgatták Móricz *Rokonok*-adaptációját. Van benne egy jelenet, mely a bűntény éjszakáját zárja le, amikor kirabolják az ügyészi hivatalt. Kopjáss István vagy Csányi Sándor, feleségével vagy Tóth Ildikóval hazafelé tartanak a hajnali, enyhén madárfüttyös totál plán kíséretében. A főtér közepén a nyújtózkodó Kossuth-szobor, a hát-

térben a Városháza. Az épületnek egyetlen ablaka világít. Ott történik a bűncselekmény. Keresem, melyik ablak lehetett az a filmben, de nem találok. Mindegyik sötét, pusztán a napfényt verik vissza.

A Városháza sarkától látom a színházat. Egy másik jelenet villan be. Ezt, úgy hiszem, valami könyvben olvastam, vagy talán ezt is filmben láttam? Annyi bizonyos, hogy a színház előtt, pont Conti Lipót Antal Szentháromság-szobra mellett játszódik. Az ukrán harcokszó egy finn vadásztörténet igyekszik rátukmálni a magyar bakára. Nem áll össze a fejemben a jelenet. Innen nézve túlzásnak érzem a színház monumentális jellegét. Nekem háttér kellene most, nem díszlet. Talán ha a színházat felrobbantanánk, hogy leszakadjon a mennyezet, betörjenek az ablakok, és a fehér törmelék mindent eltakarjon. Az ötleteim nem passzolnak a hagyományba. Katonás itt a rend.

Lesétálok a macskaköves utcán, egészen a református templom oldalába, a gimnáziumig, majd a Rákóczi utca sarkán megállok a Cifrapalota előtt. Tizenévesként rendszeresen beordibáltunk, „halló, itt Viola, van bent valaki?” Ilyenkor kirohant egy kopasz, tagbaszakadt biztonsági őr, hogy kihívja a rendőroket, ha nem fejezzük be azonnal. „Tubarózsa”, üvöltöttük a bamba pofájába, és futottunk egész az állomásparkig.

A Rákóczi út közepén nyílt egy új étterem. *Ithaka Restaurant*. A járdán kör alakú asztalok, kék-fehér kockás terítővel letakarva. Egy kopaszodó, tokás fickó rendezgeti a székeket, hangosan zörögnek, ahogy rángatja őket a betonon. Leülök a legszélső asztalhoz. A tokás észrevesz, azonnal oda-siet. „Parancsol étlapot?” Nagyon erős az akcentusa. „Maga görög?” – lelkesedem. „Igen”, vigyorog a tokás, és átnyújtja az étlapot. Benne az Égei-tenger tobzódása. *Ávgolemóno, szuwlaki, sztífádo, kotópulo lemóno, szkífiasz*. Háromezer alatt, úgy tűnik, semmi. „Hogy került ide?” – kérdezem, pusztán időhúzás céljából, hátha addig találok valami kifizethetőt. „Nőügy”, vonja meg a vállát, „kalandor természet volnék”.